

**CHEMINOVA
LAGDE GRUN-
DEN TIL VIGTIG
UDDANNELSE**

Lemvig

**HÅNDBOLD-PROFIL
SER ENDE PÅ
LEMVIG-KARRIERE**

Folkebladet

FOLKEBLADETLEMVIG.DK

144. årgang ■ nr. 43 ■ uge 7 ■ kr. 17,00

**En gruppe tidligere
sygeplejersker fungerer
som vågekoner, og de
tilbyder familien hjælp,
når livet rinder ud:**

Vågekoner giver fred og ro når døden nærmer sig

Foto: Johan Gadegaard.

**LARS KAMSTRUP,
REDAKTØR,
I DAGENS LEDER → 08**

BARRIERE. Kommunegrænser kan virke som en barriere for, at borgere får det rette special-tilbud.

5170859311360631 00007

Øplevelser i godt selskab!

**FORDELS
KLUB**

ET LOKALT
OPLEVELSESUNIVERS

KRÆVER INTET
MEDLEMSKAB

EN DEL AF DAGBLADET HOLSTEBRO
DAGBLADET STRUER · FOLKEBLADET LEMVIG

SE MERE PÅ
FORDELSKLUB.COM

Mange års erfaring fra sygeplejen bliver taget med, når Betty Nørby (til venstre) og Esther Hillersborg tager ud som vågekoner hos døende eller svært syge personer. »Vi skal bruge vores medmenneskelighed, når vi er ude,« siger de. Fotos: Johan Gadegaard

Vores ro skal gerne smitte af på de pårørende, og vi skal også indgyde ro til den patient, der ligger i sengen. For nogle af de pårørende er det måske første gang, de ser en død eller døende person.

ESTHER HILLERSBORG OG BETTY NØRBY, vågekoner.

Esther Hillersborg og Betty Nørby er tidligere sygeplejersker som de øvrige i gruppen af vågekoner. Men der er også være plads til andre.

Det er tilfældigt at vi alle er sygeplejersker

SAMFUND

Af Jesper Lundsgaard

jelu@folkebladetlemvig.dk

LEMVIG: De er ti pensionerede kvinder, der alle er vågekoner. Men de har også alle den samme faglige baggrund. Alle ti har nemlig arbejdet i en menneskealder som sygeplejersker.

I første omgang er det tilfældigt, at de alle kommer med den samme, faglige baggrund. Også alligevel ikke.

»Da tjenesten blev etableret for tre år siden, var det Kirsten Hvass, der stod for at koordinere arbejdet med at finde personer, der kunne indgå i teamet af vågekoner. Hun var selv sy-

geplejerske, og jeg er selv uddannet sammen med hende. Derfor var det naturligt for hende at lede efter personer blandt sygeplejersker,« siger Betty Nørby.

Selv om der i dag udelukkende er pensionerede sygeplejersker med i teamet af vågekoner, så er vågetjenesten åben for, at der også kan personer med andre erhvervs erfaringer med i teamet.

Vågetjenesten har også overvejet at tilbyde deres tjeneste på blandt andet plejehjem, men det er endnu ikke blevet til noget.

»Vi har diskuteret det, men vi føler ikke, at vi har ressourcerne til også at være til stede på plejehjem, så vi vil begrænse os til kun at komme i private hjem,« siger Betty Nørby.

Døden er lige så naturlig som fødslen

Ti pensionerede sygeplejersker er med i en ordning, hvor de våger over svært syge eller døende personer.

SAMFUND

Af Jesper Lundsgaard

jelu@folkebladetlemvig.dk

LEMVIG: De rykker ud med kort varsel, hvor de er klar til at holde i hånden, tale med pårørende eller bare være i nærheden af en enten svært syg eller døende person.

Betty Nørby og Esther Hillersborg er to af de omkring ti frivillige kvinder, der indgår i korpset hos vågetjenesten i Lemvig.

De to er lige som de øvrige vågekoner pensionerede sygeplejersker, men selv om de alle har arbejdet i sundhedsvæsenet i op mod en menneskealder, så er deres opgave som vågekoner ikke at være en del af sygeplejen i de sidste dage eller timer af en persons liv.

»Vi skal bruge vores medmenneskelighed, når vi er ude. Men bag det ligger der også ofte 40 års erfaring inden for sygeplejen, også er det meget vigtigt, at vi lodder stemningen, når vi kommer ud til personen og de pårørende,« siger Betty Nørby, der ud over

at være vågekone også er én af de to koordinatore i vågetjenesten.

Prikken over i'et

»For os gælder det om at være prikken over i'et i den sidste tid for den døende. Vi har tiden til at være til stede, og det har de professionelle som oftest ikke,« tilføjer Esther Hillersborg.

De er begge meget opmærksomme på, at de ikke er en del af et plejeteam, men udelukkende er til stede som en støtte for den døende eller svært syge person samt de pårørende.

Det handler i første omgang om at være til stede. Og det kan være svært, når man træder ind i et privat hjem, hvor der er mange følelser på spil.

»Man kan nemt komme til at stå med en fornemmelse af, at man tager et stykke privatliv væk fra andre, når man kommer ind i et hjem som frivillig. Men vi er der som en støtteperson, og vi agerer som diskret som muligt,« siger de to vågekoner, der også gør meget ud af at finde ud af hvilket behov, de skal dække.

»Behovene kan være meget forskellige, når vi kommer ud. Nogle har velfungerende pårørende, som har styr på måske 95 procent af de ting, der sker omkring den døende person, men har brug for at tale med en anden person eller komme lidt ud. Andre har behov for, at man holder i hånden, og andre igen har behov for, at man bare er til stede,« siger de to vågekoner.

Vi ser ting

»Med vores erfaring fra sygeplejen kan vi se ting, som pårørende ikke ser. Det kan være, når døden er ved at indtræffe. Her kan vi lægge mærke til, at blodcirkulationen er ved at stoppe, eller der kommer åndedrætsbesvær. Men vi ved aldrig, om der er to timer eller to dage tilbage, før døden indtræffer,« siger Betty Nørby, der mærker, at tilstedeværelsen som vågekone har stor værdi.

»Vi kan mærke, at det har stor betydning for de pårørende, at vi er til stede. Det hører vi, når vi møder dem eksempelvis i bybilledet på et senere tidspunkt,« siger de to.

Som udgangspunkt er de ude hos en person i op mod fire timer ad gangen, og de kan rykke ud både dag, aften og nat. Men der er også mulighed for afløsning undervejs, hvis vågetjenesten har en nattevagt.

Vi kommer med ro

Og her kan tankerne om den sidste tid og døden godt komme hos vågekonerne.

»Jeg føler ikke, at døden er noget at være bange for. Døden er lige så naturlig som at blive født. Men det er vigtigt for os at skabe en følelse blandt både den døende og de pårørende af, at vi kommer med ro og ikke med blæst, og det skal også gerne smitte af

på de pårørende,« siger Esther Hillersborg.

Hun kom med i tjenesten kort efter den blev etableret for lidt mere end tre år siden. Siden har hun været ude hos en døende person 11 gange.

»Der er en form for ærefrygt, når man kommer ud til en døende person. Der er en stor respekt, og det vigtigste for os er, at vi er i stand til at lytte i de situationer. Det er det, at vi har muligheden for at give os tiden, der er dejligt ved at være vågekone. Vi føler ikke, at vi gør noget, men vi har givet tiden og roen i den sidste tid,« siger Esther Hillersborg om sit frivillige arbejde.

Initiativet

Tjenesten med vågekonerne opstod på initiativ af den daværende sognepræst Poul Erik Knudsen i samarbejde med formanden menighedsrådet i Lemvig-Heldum, Kaj

Götzsche. Initiativet kører uafhængigt af kirken, og oftest kommer henvendelserne til tjenesten enten via hjemmehjælpere, læger eller præster. Enkelte gange er det også pårørende selv, der henvender sig til de to koordinatore.

Vågetjenesten arbejder på, at det som udgangspunkt enten er den samme vågekone eller en lille gruppe fra tjenesten, der bliver sendt ud til en person.

Tavshedspligt

»Når man er svært syg, så kan det være svært at forholde sig til mange forskellige personer. Og det er i forvejen en arbejdsplads for mange personer, hvis man eksempelvis har døgnpleje. Her er det vigtigt for os, at vi er til stede og kan være med til at skabe noget ro. Samtidig bliver det også efterspurgt af de pårørende, at det er den samme, der kom-

mer igen i forløbet,« siger Betty Nørby.

Selv om de arbejder tæt sammen og holder møder med erfaringsudveksling, så står de meget stejlt på deres tavshedspligt over for hinanden og udadtil.

»Vi kan fortælle, at vi har været ude, men vi fortæller aldrig, hvor vi har været henne, eller hvem vi har talt med,« siger Betty Nørby og Esther Hillersborg.

Det er meget forskelligt hvor mange gange, de når at komme ud til en døende person.

»Men vi føler selv, at vi kommer alt for sent ind i forløbet,« siger Esther Hillersborg, og tilføjer, at de oftest når ud til en døende person en til tre gange.

»Oftentimes oplever vi, at en ægtefælle gerne vil være med til at gøre tingene færdige selv, inden hjemmeplejen tilbyder,

at vi kan være med til at tage over i den svære tid. Derfor er det ofte at vi først kommer ud i de allersidste dage,« siger hun.

Esther Hillersborg har oplevet, at hun en gang var blevet ringet op ved middagstid for at være til stede hos en døende person i aften- og natte-timerne. Men inden hun nåede at tage afsted, var personen gået bort.

Kommer sent ind i forløb

Betty Nørby har også været i en situation, hvor hun er kommet meget sent ind i et forløb. Og det var en af hendes svære opgaver som vågekone.

»Jeg var til et møde midt på dagen, da jeg blev ringet op af en bekymret datter, der ville høre om jeg havde mulighed for at komme ud til en døende kvinde. Datteren var meget rundt på gulvet, da det kun var et par uger siden, at kvinden selv havde været i stand til

at køre i bil på besøg hos datteren,« fortæller hun.

»Datteren ønskede at tage på arbejde dagen efter, men jeg sagde til hende, at jeg syntes, hun skulle aflyse sit arbejde samtidig med, jeg tog kontakt til hjemmeplejen, og jeg ville sørge for, at der ville være nogle fra vågetjenesten til stede om natten. Men jeg fornemmede, at kvinden allerede var døende på det tidspunkt,« fortæller Betty Nørby om sin oplevelse.

De to kvinder er enige om at særlig én ting er vigtig, når de er ude som frivillige vågekoner.

»Vores ro skal gerne smitte af på de pårørende, og vi skal også indgyde ro til den patient, der ligger i sengen. For nogle af de pårørende er det måske første gang, de ser en død eller døende person,« siger de.